

Методичний коментар до уроку “Кримськотатарські мотиви”

Відчуй настрої музики

Злови настрої музики

- Послухайте пісню, відчуйте її настрої.
- Чи чули ви схожі пісні?
- Які рухи відповідають ритму мелодії пісні?
- Чи підходять рухи українського танцю?

Діти танцюють під осучаснену тюркю, пісню з кримськотатарськими мотивами. Так ми презентуємо учням тему уроку.

Фольклор, народна мудрість — музика, пісні, рухи танців, візерунки, прислів'я, казки тощо — здавна передаються від виконавця до виконавця — з уст в уста, з покоління у покоління, іноді змінюючись, але зберігаючи знання про життя і природу, традиції, думки, уявлення, почуття і переживання багатьох людей. Тож у народі кажуть, що про народ розповідають його традиції, танці, пісні. Сьогодні народне мистецтво допомагає нам ближче познайомитися з кримськими татарами.

Народна пісня тюркю

Послухаємо мелодійні, зі складним ритмом народні пісні кримських татар — тюркю — різновид турецької народної пісні.

- Чим ці пісні відрізняються від українських народних?
- Спробуйте розповісти, що особливого в тюркю. *(Можна звернути увагу дітей на особливий ритм пісні, мелодію тощо. Дайте дітям прослухати українську народну пісню і проплескати її ритм для порівняння.)*
- Які рухи можна виконувати під їх супровід?
- Спробуйте проплескати ритм пісні, яка найбільше сподобалася. Чи легко це було? Що було легше: танцювати чи проплескувати ритм?

Продовж рухи на світлині

Роздивіться світлину в підручнику.

- Як упізнати народний одяг кримських татар?
- Враховуючи особливості одягу, опишіть рухи танцівників. *(У жінок довге плаття, тому в ньому неможливо виконувати різкі швидкі рухи, тож рухи танцівниць мають бути плавними, неквапливими. А рухи чоловіків мають нагадувати рухи жінок — адже танець виконує дует.)*
- Як ви думаєте, яка музика звучить на світлині? Спробуйте наспівати її.
- Спробуйте відтворити рухи народного танцю кримських татар.

Подивіться кримськотатарські народні танці.

- Чи схожі рухи танцівників на ваші?
- Що насамперед привертає увагу в танці? Що нагадує музика танців?
- Як танцівниця передає особливості музики? Чи можна сказати, що її руки танцюють?

- Кажуть, що народні танці передають характер народу. Розкажіть, який характер у кримських татар.
- Що спільного в обох народних танцях?
- Знайдіть слова, що яскраво описують рухи танцівників.

Джамала — голос кримських татар

Послухайте пісню “1944” у виконанні Джамали — відомої сучасної української співачки.

- Розкажіть про цю пісню. Як співачка її виконує? Чи можна сказати, що вона розповідає про біль свого народу, як про свій біль?
- Знайдіть слова, які опишуть пісню найточніше.
- Чи знаєте ви про трагічні події в історії кримськотатарського народу? Як вони відображені в пісні?
- Що вам відомо про Джамалу?
- Дізнайтеся, які сучасні технології використали для оформлення виступу співачки.

Джамала — українська співачка кримськотатарського походження, народна артистка України, переможниця 61-го пісенного конкурсу “Євробачення” (2016 р.). Виконує пісні в багатьох сучасних стилях, а також бере участь в оперних постановках і шоу.

Змалку Джамала брала участь у різноманітних дитячих конкурсах. Навчалась у музичній школі Алушти за класом фортепіано, потім у Сімферопольському музичному училищі, а відтак — у Національній музичній академії України, що в Києві.

2011 року керівництво УЄФА запропонувало Джамалі написати спеціальну пісню для “Євро-2012”. 2 грудня на церемонії жеребкування фінальної частини чемпіонату співачка презентувала пісню “Goal”, автором слів якої стала Тетяна Скубашевська.

Пісня Джамали “1944” (саме цю пісню вона виконувала на пісенному конкурсі “Євробачення”) присвячена трагічним подіям минулого кримськотатарського народу — депортації.

Перші рядки пісні були написані ще 2014 року українською мовою. На створення пісні Джамалу надихнули розповіді її бабусі Назилхан про депортацію кримськотатарського народу, яку вона пережила, та події в анексованій Російською Федерацією Автономній Республіці Крим. За приспів співачка взяла слова кримськотатарської народної пісні 2016 року, спеціально до участі в українському національному відборі на Євробачення, було написано англійський варіант тексту пісні.

Кримські візерунки

Розгляньте зразки кримськотатарського декору.

- Чи схожі ці візерунки на декор, який ви бачили раніше?
- Що є спільного, а що — відмінного?
- Чи зможете вирізнити кримськотатарські візерунки з-поміж інших? За якими ознаками?
- Знайдіть на світлинах орнаменти.
- Чи є спільні елементи на всіх візерунках?
- Чи росте у вашому рідному краї квіточка, схожа на ті, які є на візерунках?

- Який візерунок тобі подобається найбільше? Чим саме?
- Що можуть прикрасити ці візерунки?

Гра-плескання

Гра “Цей — той”

Пограйте у гру “Цей — той”. Промовляючи римівку, відплескуйте ритм. Спочатку виконуйте рухи повільно, а потім пришвидшуйте темп.

Ритмічний оркестр

Сьогодні чоловічки ритму створили ось такий ритм. Проплескайте його спочатку ручками, а потім ніжками.

Об’єднайтеся з однокласниками у дві команди та разом виконайте цей ритм: одна група тихенько тупає ніжками, друга — гучно плескає в долоні. Потім можна помінятися.

- Що трапиться, якщо обидві команди виконуватимуть ритм гучно?
- Чому кажуть, що в оркестрі виконавці мають слухати одне одного?

Привчайте дітей працювати разом — слухати одне одного, узгоджувати свої дії, намагатися діяти так, щоб було чутно партнера.

Завдання можна ускладнити — кожна дитина синхронно виконує ритм і руками, і ногами.

Цю роботу можна продовжити

Запропонуйте дітям дізнатися, які ще народи мешкають в Україні, створити презентацію про їхні звичаї, танці, пісні, візерунки тощо.